

Concept - programma

Introductie

Dit programma is de politieke en ideologische grondslag van De Socialisten. Het beschrijft onze politieke waarden en visie, onze strategie voor socialistische verandering en onze principes voor het dagelijkse politieke werk. Wij willen breken met het kapitalisme. Ons programma zet de beginselen uiteen van de socialistische maatschappij die wij willen en hoe we daar naar streven. Deze beginselen vormen onze politieke identiteit.

We worden geconfronteerd met een reeks elkaar verdiepende crises, met oorlog en ongelijkheid. Wereldwijd vormt de klimaatcrisis een gevaar voor talloze mensen. Het enige antwoord op de wereldwijde crisis van het kapitalisme, is de strijd voor een democratisch, ecologisch en feministisch socialisme.

Minimum- en maximumprogramma

Ons maximumprogramma beschrijft ons langetermijndoel van een socialistische samenleving. Socialisme betekent algehele emancipatie van de mens, ongeacht gender, seksualiteit of afkomst. Daarvoor is een radicaal andere inrichting van de samenleving nodig. Wij streven naar uitbreiding van democratie door het onder gemeenschappelijke zeggenschap brengen van de economie. Deze willen wij zodanig organiseren dat de belangen van de grote meerderheid van de bevolking centraal staan. Wij willen toewerken naar democratische zelforganisatie en zelfbeheer van de samenleving. Dit vereist de ruimst mogelijke vrijheden van politieke, vakbonds- en verenigingsorganisatie. Socialisme betekent dus radicale democratie. Een nieuwe grondwet en een nieuwe politieke inrichting zal dit samen met de nieuwe economische ordening moeten garanderen.

Op basis van het maximumprogramma formuleren wij voorstellen over specifieke kwesties, politieke voorstellen en campagne- en activiteitenplannen. Het maximumprogramma bepaalt het doel en hoe we hier naar toe willen werken. Het andere gedeelte, het minimumprogramma, omvat de voorwaarden die nodig zijn voor het breken van de macht van het kapitaal over de samenleving. Alleen als de werkende klasse de macht in handen heeft, kan de weg richting de realisatie van het maximumprogramma worden ingeslagen. Alle bewegingen en politieke initiatieven die we willen steunen zijn verschillende manieren om dit programma te realiseren.

Nieuw leven voor het socialisme

Socialisme is een internationale politieke traditie die ook in Nederland vertegenwoordigd werd door invloedrijke partijen en bewegingen. Wie zien echter dat veel van de organisaties die uit deze traditie voort zijn gekomen, het streven naar het socialistische einddoel hebben opgegeven of dit zodanig geherformuleerd hebben dat het streven naar een andere sociaal-economische ordening er niet meer herkenbaar in is.

Ook in Nederland bevindt socialistisch links zich in een diepe crisis. De naoorlogse partijen die streefden naar het socialisme, CPN en PSP, zijn opgeslokt in een onzorgvuldig uitgevoerde poging om meer greep te krijgen op de ontwikkeling van de samenleving door te verbreden, te moderniseren en te vergroenen, waarbij in de praktijk socialisatie, klassenstrijd en ontwapening volledig plaatsmaakten voor milieuzorg, groepsemancipatie en gewapende humanitaire buitenlandse interventies. Ons programma heeft het doel om socialisme nieuw leven in te blazen, maar ook om de vergissingen van de oude partijen te vermijden.

Dit programma moet een hulpmiddel zijn voor activisten om zich te oriënteren in de sociale strijd. Op basis van ons programma zijn onze leden actief in de arbeidersbeweging, in de vakbeweging, in de eerste plaats in de FNV, en in sociale bewegingen die de belangen van werkende mensen verdedigen in het algemeen. Ons streven is deze bewegingen te versterken en aan te moedigen, onze ideeën en actievoorstellen naar voren brengen, en zo richting het socialisme te gaan. Wij willen mensen winnen voor onze ideeën zoals geformuleerd in dit programma omdat wij ervan overtuigd zijn dat deze de strijd versterken, nu en op de lange termijn.

Wij oriënteren ons op organisaties die streven naar een uitbreiding van democratische macht. Dit betekent dat de Socialisten er ook op inzetten de werkende klasse in permanente organisaties te verenigen. Dat geldt voor vakbonden, huurdersbonden, coöperaties en andere sociale en culturele organisaties. De optelsom daarvan vormt het contour van een nieuwe, zelf-organiserende samenleving binnen de oude. Zij zal moeten opstaan wanneer het huidige politieke systeem zich in crisis stort.

De weg uit het kapitalisme

Van oudsher hebben socialisten gestreden voor hervormingen die de positie van werkende mensen verbeteren. De socialistische arbeidersbeweging werd sterk in de strijd voor hervormingen als het algemeen kiesrecht, bijstand, minimumloon, natuurbescherming, sociale woningbouw en staatspensioen. Wij willen verworvenheden verdedigen en uitbreiden. Er bestaat een breed draagvlak voor het terugdraaien van de neoliberale afbraak door onder meer het in gemeenschapshanden brengen van openbaar vervoer en energievoorziening. Wij nemen deel aan de dagelijkse strijd voor dergelijke hervormingen. Succes in deze strijd versterkt de beweging en geeft zelfvertrouwen dat meer mogelijk is. Het kapitalisme kan enkel worden overwonnen door een werkende klasse die op internationaal vlak is verenigd en alle onderdrukten in haar beweging samenbrengt. Op basis van gedeelde analyses en strategieën zoals samengevat in ons programma streven wij naar eenheid van socialisten in Nederland en internationaal. Zonder internationale arbeidersmacht kan er geen socialisme bestaan, geen universele vrijheid, geen productie naar behoefte, geen einde aan uitbuiting.

De radicale maatschappijverandering die wij die voorstaan is alleen mogelijk met de actieve steun van de meerderheid van de bevolking. Daarom willen wij deze meerderheid verenigen in de strijd voor een socialistische samenleving. Het middel hiervoor is consequente strijd voor de materiële, sociale en politieke belangen van werkende mensen, van de arbeidersklasse. In de voortdurende botsing van de belangen van werkende mensen en die van de kleine maar machtige groep van kapitalisten kiezen wij consequent de kant van de arbeidersklasse. Dat is de klassenstrijd die wij willen voeren tot ons socialistische einddoel. De overgang van kapitalisme naar socialisme is door socialisten altijd aangeduid als een sociale revolutie, en de meest verregaande vorm van dit socialisme werd vaak omschreven als communisme.

Alleen door een revolutie die wordt ondersteund door de grote meerderheid van de bevolking kan het socialisme worden gevestigd. Vanwege de ingrijpende verandering die deze omwenteling met zich zal meebrengen, kan er van een minderheid verwacht worden dat zij de uitkomst niet vreedzaam accepteert. Dwangmaatregelen tegen zo'n minderheid kunnen noodzakelijk zijn, maar slechts als de belangen van de overgrote meerderheid in het gedrang komen.

De rol van het programma

Het is van belang dat leden van De Socialisten het programma kennen en dit regelmatig bespreken. Als je jezelf en je basiswaarden kunt herkennen in het programma, dan hoor je thuis bij De Socialisten. Het is geen vereiste voor lidmaatschap om volledig met alle onderdelen van het programma in te stemmen, maar wel om het in grote lijnen te onderschrijven. Dit programma is immers de leidraad voor het politieke handelen van onze leden.

De maatschappij verandert continu. Als organisatie leren we voortdurend, door discussie en door praktische betrokkenheid in sociale bewegingen en politiek. Dit programma is ook aan verandering onderhevig: de Socialistische Partij is een jonge organisatie die voor grote uitdagingen staat. Het voorliggende programma dient als duurzame vorm en richtlijn, maar zal veranderen naarmate onze organisatie en de omstandigheden waarin we actief zijn veranderen. Wanneer wij op een gegeven moment oordelen dat de organisatie in staat is een beter programma op te stellen, zal een nieuwe programma-discussie worden gestart.

Maximum programma

Ons doel is een communistische samenleving in Nederland, Europa en de wereld. In een dergelijke samenleving zal economische productie niet langer voortgedreven worden door de chaos van marktwerking en winststreven, waarin iedereen bijdraagt naar vermogen en iedereen neemt op basis van behoefte. De staat zal niet langer een apparaat ter bescherming van de privileges van een minderheid zijn, maar een werktuig onder controle van de grote meerderheid. En daarmee zal de staat nuttig gemaakt worden voor bescherming, bestaanszekerheid, vooruitgang en ecologische duurzaamheid totdat de staat wegwijnt en haar functies worden geabsorbeerd door de samenleving als geheel.

Onder socialisme verstaan wij het aan de macht komen van de grote meerderheid van de bevolking, de arbeidersklasse. Deze macht is een noodzakelijke eerste voorwaarde voor het socialisme. Een socialistische samenleving is een samenleving zonder klassenverschil, onderdrukking of uitbuiting. Een dergelijke samenleving zal gekenmerkt worden door veel meer vrijheid, gelijkwaardigheid en individuele zelfbeschikking dan er mogelijk is in het kapitalisme.

Wij streven naar een regering, een provinciaal bestuurscollege en een college van burgemeester en wethouders met partijen die het kapitalisme bestrijden. Alleen dan zijn grote stappen vooruit naar socialisme mogelijk. Wij wijzen samenwerking met partijen af als wij afstand moeten doen van ons socialistische einddoel en moeten afzien van het voeren van klassenstrijd. Alleen dan zijn grote stappen vooruit naar socialisme mogelijk. In laatste instantie zal samenwerking met ons tegenstrevende partijen alleen mogelijk blijken als wij afstand doen van ons socialistische einddoel en afzien van het voeren van de klassenstrijd. Dat zijn we niet van plan.

Wij hebben geen blauwdruk voor hoe een socialistische samenleving er precies uit zal zien. Wel kunnen we uit de geschiedenis enkele lessen trekken voor de toekomst. De geschiedenis laat zien dat het staatsapparaat zoals dit tijdens het kapitalisme vorm heeft gekregen niet geschikt is voor een socialistische samenleving. Wij zoeken een alternatief voor wat vaak 'de BV Nederland' wordt genoemd, een klantvriendelijke onderneming die zich voornamelijk beperkt tot het aanbieden van politie, nationale trots en economische groei. De kern van de huidige, kapitalistische staat is een apparaat ter bescherming van de huidige heersende klasse. Deze moet ontmanteld worden. Een socialistische samenleving heeft nieuwe politieke instellingen nodig: een nieuwe grondwet en nieuwe democratische structuren. Alle machtsdragers moeten voortkomen uit verkiezingen. Om bureaucratische machtsvorming tegen te gaan moeten functionarissen te allen tijde onder democratische controle staan. Besluitvorming moet plaatsvinden in het openbaar en functionarissen moeten afzetbaar zijn. Wij vertrouwen erop dat gedurende de socialistische omwenteling van de maatschappij nieuwe vormen geboren worden. Economische middelen als fabrieken, banken, transport, grond, delfstoffen, publieke diensten en huurwoningen moeten aan de kapitalisten ontnomen worden en in de handen van een door de arbeidersklasse geleide gemeenschap gelegd worden. Deze middelen moeten ingezet worden in een democratisch geplande economie. De organisatie van de economie zal gericht zijn op het bevredigen van menselijke behoeften en ecologisch herstel om toekomstige generaties een leefbare wereld te garanderen.

Ons socialisme heeft niets gemeen met de bureaucratische eenpartijstaten die zo vaak deze naam hebben geclaimd. In zulke samenlevingen ligt de politieke en economische macht immers nog steeds in handen van een kleine, oncontroleerbare groep. En juist aan die verhoudingen willen wij een einde maken.

Ons socialisme houdt rekening met de ecologische grenzen en erkent dat de mens een onderdeel is van de natuur. De klimaatcrisis is niet de enige ecologische crisis als gevolg van de verstoring van ecologische evenwichten. Ook op vele andere terreinen zijn de natuurlijke kringlopen van de stofwisseling op aarde verbroken met ernstige gevolgen. In al onze besluitvorming en inrichting van de

maatschappij worden de ecologische grenzen meegenomen en richten we ons op een radicale vergroening van de productie en consumptie. Op deze manier wordt een leefbare planeet voor de huidige en toekomstige generaties gegarandeerd. Dit alles zonder het welvaartsniveau van de arbeidersklasse uit het oog te verliezen.

Een socialistische transformatie van de maatschappij zal tijd kosten. Veel kenmerken van het kapitalisme, zoals bepaalde vormen van ongelijkheid en privileges, zullen nog geruime tijd blijven bestaan. Het verwezenlijken van ons doel kan op kleiner niveau beginnen maar is uiteindelijk alleen op internationaal niveau mogelijk. Er moet internationaal samengewerkt worden om ongelijke economische en politieke verhoudingen te boven te komen.

Ons langetermijnperspectief is een samenleving waarin alle mensen naar vermogen kunnen bijdragen en de mogelijkheden hebben hun eigen talenten te ontwikkelen.

Op de lange weg hiernaartoe is socialisme ons kompas.